

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 17.10.2008
KOM(2008) 642 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

De yttersta randområdena: en tillgång för Europa

MEDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

De yttersta randområdena: en tillgång för Europa

1. INLEDNING

Globaliseringen, klimatförändringar, demografiska förändringar och befolkningsomflyttningar, en hållbar förvaltning av olika naturresurser, t.ex. havsresurser och jordbruksproduktion, tillhör de viktiga frågor som hela Europa måste hantera.

Europeiska unionen är medveten om att de yttersta randområdena är särskilt sårbara i dessa frågor. I september 2007 inledde därför kommissionen ett brett samråd¹ med EU-institutionerna, medlemsstaterna, de yttersta randområdena, olika samhälls- och yrkesgrupper, forskningscentrum och universitet, och den 14 och 15 maj 2008 anordnades en konferens i Bryssel med institutionerna och övriga parter.

De många inläggen i samrådet visar att det finns en tydlig vilja att tillvarata och ge mer utrymme åt EU:s yttersta randområden, och man vill se en ny strategi där man uppmärksammar dessa områdens utvecklingspotential, samtidigt som man tar hänsyn till deras särdrag.

Detta meddelande bygger på vad som framkom vid samrådet och konferensen:

- På begäran av stats- och regeringscheferna lägger kommissionen här fram resultaten från det offentliga samrådet samt förslag i ämnet (Europeiska rådets slutsatser, december 2007, punkt 59).
- Kommissionen föreslår ett nytt sätt att utveckla strategin som kan leda till ett nytt synsätt, och lägger fram rekommendationer för hur man bäst kan använda de verktyg och möjligheter som står till buds inom den nuvarande finansiella ramen (2007–2013).

2. ATT UTVECKLA STRATEGIN FÖR DE YTTERSTA RANDOMRÅDEN

Redan 1999 insåg EU de yttersta randområdenas geografiska och ekonomiska särställning i förhållande till övriga europeiska regioner på grund av deras avlägsna belägenhet, ökaraktär, ringa storlek, besvärliga terräng- och klimatförhållanden samt ekonomiska beroende av ett fåtal produkter (se artikel 299.2 i EG-fördraget). Dessa särdrag utgör hinder för en hållbar och harmonisk utveckling, som EU genom olika program och åtgärder försöker mildra, för att främja regionernas ekonomiska och sociala konvergens².

¹ Samrådet inleddes med kommissionens meddelande "En strategi för de yttersta randområdena: uppnådda resultat och framtidsutsikter", KOM(2007) 507 slutlig.

² Sedan EU:s senaste utvidgningar tillhör de yttersta randområdena sammantaget inte längre de fattigaste regionerna. Om man jämför med EU-genomsnittet 2005 (EU-27 = 100) hör dock fortfarande Franska Guyana (BNP/inv 50,5), Réunion (BNP/inv 61,6) och även Azorerna (BNP/inv 66,7) samt i mindre utsträckning Guadeloupe (BNP/inv 70,6) och Martinique (BNP/inv 75,6) till de mindre välmående

År 2004 fastställde EU en samlad strategi som består av tre delar: ökad tillgänglighet och minskade effekter av övriga begränsningar, bättre konkurrenskraft samt regional integration. Eftersom de yttersta randområdenas svårigheter är bestående är strategin fortfarande gångbar, men behöver utvecklas för att svara på nya utmaningar.

I september 2007 erkände kommissionen i ett meddelande³ att ”arbetet med att anpassa särskilda gemenskapspolitiska riktlinjer och stödåtgärder måste [...] drivas vidare”. Sedan 2007 har kommissionen fortsatt att beakta de yttersta randområdenas särdrag, och antagit nya program och åtgärder till förmån för dessa områden som bör leda till tydliga framsteg i samband med strategins tre delar.

Öka tillgängligheten

Inom Erufs (Europeiska fonden för regional utveckling) operativa program för perioden 2007–2013 fortsätter arbetet med att öka tillgängligheten genom investeringar i infrastruktur för transport och kommunikation samt genom stöd till driftskostnader i form av ett nytt särskilt bidrag som ska ersätta merkostnader. Sammanlagt kommer nästan 1 710 miljoner euro från Eruf (dvs. 36 % av Erufs anslag för de yttersta randområdena) att investeras i insatser för att förbättra områdenas tillgänglighet.

Dessutom har kommissionen godkänt en stödordning för frakt till de franska utomeuropeiska departementen⁴ och stöd av social karaktär till flygtransporter (Franska Guyana⁵ och Madeira, av samma typ som tidigare beviljats för Guadeloupe, Martinique och Réunion).

Öka konkurrenskraften

I linje med genomförandet av Lissabon- och Göteborgsstrategierna har de yttersta randområdena tagit itu med den ekonomiska konkurrenskraften på sina territorier, genom att för perioden 2007–2013 fastställa en utvecklingsstrategi som bygger på deras inneboende möjligheter. Inom ramen för Erufs och ESF:s (Europeiska socialfonden) operativa program har detta bl.a. resulterat i att en stor del av utgifterna nu gäller frågorna i Lissabonstrategin samt att det finns en vilja att utarbeta regionala strategier för innovation och att förstärka utvecklingen av humankapitalet inom forskning och innovation.

Programmen för landsbygdsutveckling för perioden 2007–2013 bidrar också till att öka de yttersta randområdenas konkurrenskraft genom att satsa på bibehållen produktivitet inom jordbrukssektorn, stöd till sektorer som genomgår omstrukturering, vidareutbildning, utveckling av kvalitetsprodukter och miljöskydd.

På jordbruksområdet bibehålls i förslaget till förordning om ”hälsokontroll”⁶ de undantag för de yttersta randområdena som rör frikopplingen och moduleringen av direktstöden. Enligt förslaget ska också 24,46 miljoner euro i direktstöd föras över till Posei från och med budgetåret 2010.

regionerna i EU-27. Kanarieöarna (BNP/inv 93,7) och Madeira (BNP/inv 94,9) ligger närmare EU-genomsnittet.

³ Meddelande från kommissionen, ”En strategi för de yttersta randområdena: uppnådda resultat och framtidsutsikter”, KOM(2007) 507 slutlig av den 12 september 2007.

⁴ Statligt stöd N 199/2007 till frakt i de franska utomeuropeiska departementen.

⁵ Statligt stöd N 912/2006 till individuellt stöd av social karaktär för inrikesflyg i Franska Guyana och till autonoma regionen Madeiras flygtransporter.

⁶ KOM(2008) 306 slutlig av den 20 maj 2008.

I samband med reformen av organisationen av den gemensamma marknaden för vin har kommissionen tagit hänsyn till de yttersta randområdenas begäran att det nuvarande systemet för omstrukturering av vinodlingar ska vara kvar, och att systemet för slutlig nedläggning av vinodlingar inte ska användas. Vad gäller destillering och användning av koncentrerad druvmust behålls nuvarande bestämmelser, med en ändring enligt förordning (EG) nr 247/2006.

Inom fiskesektorn hjälper EFF (Europeiska fiskerifonden) fiskesamhällen att diversifiera sin ekonomi, att förbli konkurrenskraftiga på färskvarumarknaden genom att framställa produkter med högt mervärde och att öka den lokala marknadens försörjningsgrad genom vattenbruk.

Kommissionen lade i oktober 2007 fram sin vision för en ny integrerad havspolitik för Europeiska unionen⁷ som bättre svarar mot de yttersta randområdenas särskilda behov, samtidigt som den förstärker synergier och sammanhållningen mellan sektorspolitiken på olika områden.

När det gäller statligt stöd finns det vissa bestämmelser som särskilt syftar till att främja produktiva investeringar, skapande av arbetstillfällen och yrkesutbildning samtidigt som de yttersta randområdenas särskilda begränsningar beaktas⁸. De särskilda skatte- och tullbestämmelserna⁹ till förmån för de yttersta randområdena gör det möjligt att även i fortsättningen göra vad som behövs för att stödja områdenas ekonomiska konkurrensförmåga, särskilt när det gäller vissa sektorer eller vissa typer av produkter.

Öka den regionala integrationen

Programmen för territoriellt samarbete 2007–2013, som samfinansieras av Eruf, gör det möjligt att utveckla åtgärdsplanen för ett utvidgat grannskap. Exempelvis går nästan en tredjedel av Eruf-anslagen för Makaronesienprogrammet¹⁰ till samarbete med tredje land. Inom ramen för de nationella vägledande programmen inom tionde EUF (Europeiska utvecklingsfonden) har samtidigt Mauretanien, Senegal och Kap Verde anslagit medel (eller kommer att troligen att göra det) för samarbete med de yttersta randområdena. Dessutom håller Kanarieöarna på att starta ett program för gränsöverskridande samarbete med Marocko, som samfinansieras av Instrumentet för utvidgat grannskap och Eruf.

Slutligen spelar de yttersta randområdena i Makaronesien en viktig roll i samband med det speciella partnerskapet mellan EU och Kap Verde¹¹.

⁷ Meddelande från kommissionen, "En integrerad havspolitik för Europeiska unionen", KOM(2007) 575 slutlig, blåbok, SEK(2007) 12/78/2, handlingsplan.

⁸ Följande exempel kan nämnas: Statligt stöd NN 22/2008 till stödåtgärder inom ramen för AIEM för Kanarieöarna. Beslut 2008/417/EG av den 3 juni 2008 om nedsatt punktskattesats för öl som produceras lokalt i Madeira. Statligt stöd N 421/2006, tillstånd för en statlig stödordning i form av lägre skattesats för företag som är registrerade i Madeiras frizon.

⁹ Följande exempel kan nämnas: Rådets beslut 2008/439/EG av den 9 juni 2008 om ändring av sjötullsystemet för nya produkter i Franska Guyana. Förordning (EG) nr 645/2008 av den 8 juli 2008 om öppnande och förvaltning av autonoma gemenskapstullkvoter för import av vissa fiskeriprodukter till Kanarieöarna.

¹⁰ Makaronesienprogrammet omfattar det gränsöverskridande område för territoriellt samarbete där Kanarieöarna, Madeira och Azorerna ingår.

¹¹ Meddelande från kommissionen av den 24 oktober 2007 om de framtida förbindelserna mellan EU och Republiken Kap Verde, KOM(2007) 641 slutlig.

De särskilda bestämmelser gällande de yttersta randområdena som ingår i avtalen om ekonomiskt partnerskap – om att underlätta samarbetet med AVS-länderna och om skyddsklausul och undantagsklausul för lokala marknader för socker och bananer – ger dessa områden en möjlighet att fördjupa den regionala integrationen, samtidigt som man beaktar att deras marknader är sårbara.

3. DEN OFFENTLIGA DEBATTEN

Den offentliga debatt om den europeiska strategin för de yttersta randområdena som pågick mellan september 2007 och maj 2008 utgjorde en viktig etapp i arbetet med att fördjupa dialogen och partnerskapet mellan EU, medlemsstaterna och de yttersta randområdena.

De många bidragen och de initiativ som genomfördes på regional och lokal nivå visar på det stora engagemang och intresse som finns hos samtliga berörda parter.

Till den konferens med EU-institutionerna och övriga berörda parter som anordnades den 14 och 15 maj 2008 i Bryssel kom nära 300 deltagare, som kunde framföra sina åsikter och delta i diskussionerna om utmaningar och realiteter i de europeiska yttersta randområdena.

Efter en detaljerad analys av vad som framkom vid samrådet¹² kan man urskilja följande slutsatser:

Strategin från 2004 har genomförts på ett tillfredsställande sätt

- Det rådde enighet om att det behövs en integrerad europeisk strategi. De tre prioriterade områdena från 2004, nämligen tillgänglighet, konkurrenskraft och regional integration, bekräftades. Åtgärderna för att öka de yttersta randområdenas tillgänglighet och förstärka deras regionala integration måste intensifieras.
- Stora framsteg har gjorts på senare år, tack vare särskilda åtgärder framför allt inom sammanhållningspolitiken, jordbruk, forskning och konkurrens.

De teman som föreslogs i meddelandet från 2007 är relevanta

- Man bekräftade att de fyra teman som föreslogs i meddelandet i september 2007 och som ska komplettera de tre delarna i strategin är relevanta. Dessa teman utgör stora utmaningar för de yttersta randområdena, både när det gäller svårigheter som måste övervinnas (höga kostnader för att anpassa sig till effekterna av klimatförändringen, en ökad eller åldrande befolkning, ökning av den illegala invandringen) och möjligheter som man måste tillvarata (diversifiering av jordbruket, utnyttjande av havsresurserna).

De yttersta randområdenas begränsningar bekräftas på nytt och deras fördelar betonas

- Det bekräftades på nytt att de yttersta randområdenas svårigheter är bestående. Befintliga instrument som ska kompensera för dessa svårigheter bör konsolideras.
- Det finns en vilja att dra full nytta av områdenas starka sidor och komparativa fördelar i förhållande till EU och tredjeländer i grannskapet (unikt geostrategiskt läge, särskilda

¹² Samtliga bidrag och en sammanfattning av slutsatserna från det offentliga samrådet finns på följande adress: http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/rup/contri_fr.htm.

möjligheter i fråga om förnybara energikällor, observation och övervakning av effekterna av klimatförändringen, biologisk mångfald). Ces caractéristiques en font des laboratoires privilégiés pour tester des projets pilotes à forte valeur ajoutée pour l'Union européenne.

Systematisk användning av konsekvensanalyser och mer synergi och enhetlighet i EU:s politik för de yttersta randområdena

- Man bör systematisera användningen av konsekvensanalyser vid genomförandet av ny gemenskapslagstiftning, särskilt när det gäller bestämmelser på områdena miljö, jordbruk och fiske, samt vid förhandling om internationella handelsavtal som direkt påverkar de yttersta randområdenas ekonomi.
- Det behövs mer enhetlighet mellan EU:s politik på olika områden, och man måste i större utsträckning inse och ta hänsyn till det faktiska läget.

Mer kunskaper och bättre statistik rörande vissa företeelser

- Det behövs uppgifter som är tillförlitliga, fullständiga och anpassade till de yttersta randområdena för att man ska kunna utforma, genomföra och utvärdera den offentliga politiken på ett effektivt sätt. Många studier skulle behöva genomföras, bl.a. av befolkningsomflyttningar och demografiska utveckling, migrationens påverkan på de yttersta randområdenas ekonomiska och sociala sammanhållning samt handelsliberaliseringens påverkan på jordbruket.

Allt som framkom vid samrådet har bidragit till kommissionens analys i detta meddelande, och kommer att ligga till grund vid utformningen och genomförandet av gemenskapens politik för de yttersta randområdena.

4. MOT ETT NYTT SYNSÄTT: ATT TILLVARATA DE YTTERSTA RANDOMRÅDENAS UNIKA EGENSKAPER

I globaliseringens tidevarv och när man söker förstärka EU:s konkurrensförmåga måste man stödja utvecklingen av de sektorer där de yttersta randområdena kan specialisera sig och har stora komparativa fördelar. Inom dessa sektorer är det också lämpligt att starta pionjärinitiativ och pilotprojekt av stort intresse för hela EU. Detta nya synsätt, som bygger på att de yttersta randområdena ses som en språngbräda för ekonomisk utveckling, bör leda till en ny strategi som bygger på sektorer med stort mervärde som livsmedelssektorn, biologisk mångfald, förnybar energi, astrofysik, rymdsektorn, oceanografi, vulkanologi och seismologi, men också på de yttersta randområdenas roll som EU:s utposter i världen.

4.1. EU:s utposter i världen

De yttersta randområdena befinner sig i ett annat geopolitiskt och geografiskt sammanhang än det europeiska fastlandet, och har en framskjuten ställning inom EU i förhållande till andra stora grupperingar inom världsekonomin. De tillför en extra dimension till EU:s relationer med omvärlden och deltar i utformningen av en politik för ett utökat grannskap, tack vare sina geografiska, kulturella och historiska band med andra länder och andra folk, särskilt i Afrika och Amerika.

De yttersta randområdena tillför EU en betydande internationell maritim dimension, och ger ökad legitimitet åt EU:s politik för en hållbar gemensam utveckling för haven, framförallt i Makaronesien, Västindien och sydvästra delen av Indiska oceanen.

De yttersta randområdena är belägna längs med farleder och sund och spelar en viktig roll för handeln och även för förvaltningen av haven: för kustövervakningen (t.ex. för att bekämpa illegalt fiske, sjöröveri och narkotikahandel) och för säkrare transporter (t.ex. oljetransporter i Västindien).

De yttersta randområdenas grannregioner står inför stora utvecklingsutmaningar, och EU samarbetar med dessa regioner i fråga om fattigdomsbekämpning, hållbar utveckling, hantering av migrationsströmmar och regional säkerhet. De yttersta randområdena kan alltså spela en viktig roll som privilegierade samarbetspartner med tredjeländer i sina grannskap, särskilt i projekt som rör administrativt kapacitetsbyggande, utbildning, hälsa, nyföretagande, jordbruk, fiske och förebyggande av naturkatastrofer.

De yttersta randområdena i Atlanten kommer att spela en strategisk roll i det särskilda partnerskap som EU¹³ just undertecknat med Kap Verde. Samarbete kommer att inledas bl.a. på de områden som prioriteras i partnerskapets handlingsplan, t.ex. bekämpning av olaglig handel (droger, olaglig invandring) och polissamarbete.

4.2. Föregångsområden för att bekämpa effekterna av klimatförändringen

De yttersta randområdenas geomorfologi och geografiska läge är viktiga tillgångar för forskningen, särskilt vid studier och övervakning av olika företeelser i samband med klimatförändringen.

Att förebygga de naturkatastrofer som hotar de yttersta randområdena är ett forskningsområde med stort mervärde. De yttersta randområdena kan fungera som plattformar för teknologiskt och vetenskapligt samarbete vid övervakning och observation av naturrisker i de olika regionerna.

När det gäller energi står de yttersta randområdena inför en dubbel utmaning: de måste minska sitt beroende av fossila bränslen och utnyttja de möjligheter som finns i deras naturmiljö för att utveckla praxis och know-how som kan överföras till andra regioner. Pilotprojekt på olika stadier utvecklar innovativa och originella lösningar och satsar på förnybara energiformer. Utöver fördelarna för ekonomin och miljön innebär detta att de visar upp europeiskt know-how inför världen.

NRJRUP-projektet syftar till att främja utbyte av god praxis och know-how mellan de yttersta randområdena och till att fastställa en strategi för att utveckla förnybar energi utifrån utnyttjandet av havsresurserna.

Målet för GERRI-projektet på Réunion är att ön ska vara självförsörjande på energi år 2030.

Kombinationseverket ("*Aproveitamento de fins múltiplos dos Socorridos*") på Madeira bidrar stort till elproduktionen på ön, och gör på så sätt vattenkraften mindre beroende av de årstidsbundna växlingarna.

¹³ Meddelande från kommissionen av den 24 oktober 2007 om de framtida förbindelserna mellan EU och Republiken Kap Verde, KOM(2007) 641 slutlig.

Vad gäller hälsofrågor medför klimatförändringarna att vi människor är mer utsatta och mottagliga för tropiska sjukdomar. Nya sjukdomar uppträder, vilket kräver avancerade centrum för forskning och mikrobiologisk övervakning i utbredningsområdet, för att man snabbt och säkert ska kunna analysera sjukdomsalstrarna och bedöma riskerna för sjukdomsutbrott och smittspridning. De yttersta randområdena har redan forskningsanläggningar och skulle kunna utveckla dessa ytterligare, så att de kan öka hälsoskyddet både i sin egen region och på europeiska fastlandet.

Efter chikungunyaepidemin 2007 inrättades ett Centrum för forskning och övervakning av nya sjukdomar i Indiska oceanen (CRVOI – Centre de Recherche et de Veille sur les Maladies Emergentes dans l'Océan Indien) som ska ägna sig åt tvärvetenskaplig forskning inom nya infektionssjukdomar, särskilt sådana som kan få epidemisk utbredning, och stödja prioriteringarna i Indiska oceanen vad gäller hälsofrågor.

4.3. Stor biologisk mångfald och rika ekosystem i haven

I fråga om biologisk mångfald uppvisar de yttersta randområdena en mycket rik flora och fauna, med långt fler arter än hela det kontinentala Europa. Denna rikedom ligger till grund för olika näringsgrenar som fiske och turism, och även för olika tjänster på miljöområdet, t.ex. vattenrening, förnyelse av fiskebestånd, skydd av jorden mot erosion och skydd av kusterna mot naturkatastrofer och effekter av klimatförändringen. Den innebär också att det finns stora möjligheter till upptäckter och innovationer på läkemedels- och jordbruksområdet.

De yttersta randområdena har vidare rika och relativt välbevarade fiskebestånd, havsbottenarna är levande laboratorier för biologisk mångfald och möjliggör en hållbar utveckling av fisket.

De yttersta randområdena är också mycket lämpliga för forskning inom bioteknik, bl.a. därför att man kan utnyttja särskilda havsresurser som hydrotermiska källor och tropiska ekosystem.

Institutionen för oceanografi och fiske vid Azorernas universitet har inrättat ett forskningscentrum där man ska studera och analysera världshavens resurser. Ett av projekten syftar till att öka kunskapen om djuphaven och att ta fram teknik som gör det möjligt att ta sig ner i havens djup.

4.4. Regionala vetenskapliga portaler

Genom att använda sig av den senaste informations- och kommunikationstekniken kan de yttersta randområdena bli till plattformar för spridning av teknik och utvecklas till vetenskapliga portaler inom sina regioner.

SEAS-projektet¹⁴ i Franska Guyana tar fram uppgifter från satelliter som övervakar miljön i Amazonas och Västindien. Denna teknologiska plattform, som är unik i Europa och i Sydamerika, gör det möjligt att få fram de uppgifter som behövs för resursövervakning och förvaltning av Amazonasbäcken (7 miljoner km²) och bidrar till initiativet *Global Monitoring Environment and Security*.

¹⁴ SEAS-centrumet i Franska Guyana: satellitövervakning av miljön i Amazonas (Surveillance de l'Environnement Amazonien assisté par satellite).

Sedan 2005 har Guadeloupe inrättat ett höghastighetsnät med undervattenskablar ("Global Cable Network") mellan Porto Rico och 14 öar i Östkaribien ända till Trinidad och Tobago. Denna stora infrastruktursatsning sträcker sig över 2 100 km och har inneburit stor kapacitetsökning för teleoperatörerna och sänkta kostnader för användarna.

Tack vare utmärkta astronomiska observationsmöjligheter har Kanarieöarnas astrofysiska centrum kunnat bli ett av världens bästa forskningscentrum med EU:s mest avancerade teleskop och astrofysiska utrustning. Snart kommer det världsunika teleskopet "Great Canary Telescope" (GCT) att göra det möjligt för den europeiska astrofysiska forskningen att ägna sig åt högteknologiska projekt.

4.5. Jordbruksprodukter av hög kvalitet

Jordbruksprodukter från de yttersta randområdena har en egenart och en kvalitet som gör att de förtjänar att bli mer kända. Områdena exporterar typiska produkter av hög kvalitet, vilket bidrar till deras ekonomiska utveckling. Exempel på sådana produkter är rom från Martinique, Victoria-ananas från Réunion, melon från Antillerna, vin från Madeira, ost och te från Azorerna, vin och ost från Kanarieöarna samt blommor och prydnadsväxter från alla de yttersta randområdena.

Vid Martiniques forskningscentrum för miljövänligt jordbruk (PRAM) arbetar man för att utveckla ett diversifierat och hållbart jordbruk. Samtidigt letar man efter nya nischer, bl.a. för att saluföra underutnyttjade lokala fruktvarieteter, förbättra varieteternas genetiska egenskaper och införa hållbara produktionssystem.

Som alla exemplen ovan visar genomför de yttersta randområdena redan många innovativa och originella projekt för att dra nytta av sina fördelar. Det är denna know-how som bör vidareutvecklas för att det ska bli möjligt för dem att stärka sin ekonomi och att spela en större roll inom EU.

5. FÖRSLAG FÖR FRAMTIDEN

Utan att föregripa den allmänna utvecklingen av EU:s politik i framtiden, särskilt när det gäller diskussionerna av budgetplanen för perioden efter 2013, och för att ge mer substans åt det nya synsättet föreslår kommissionen att man ser till att befintliga gemenskapsinstrument används på ett bättre sätt och att en rad åtgärder vidtas som rymms inom den nuvarande budgetramen.

5.1. Utnyttja befintliga EU-instrument

Budgetanslagen för de yttersta randområdena kommer att uppgå till 7,8 miljarder euro i form av gemenskapsinvesteringar under perioden 2007–2013 (Eruf, ESF, Ejflu, EFF och Posei). Alla dessa instrument och även den flexibilitet som föreskrivs i förordningarna bör då användas på bästa sätt för att föra in nya prioriteringar, t.ex. vid de strategiska halvtidsöverläggningarna i samband med de nationella rapporterna 2009 och kommissionens rapport 2010.

Kommissionens avdelningar kommer att fortsätta att samarbeta med EIB och EIF för att främja ett genomförande av initiativen Jeremie och Jessica i de berörda områdena.

De yttersta randområdena kommer också att kunna delta i initiativet ”Regioner för ekonomisk förändring” och i dess påskyndade alternativ som genomförs inom den interregionala delen av målet för territoriellt samarbete och programmet för hållbar stadsutveckling (Urbact II). Initiativet ska främja framväxten av nätverk för regionala aktörer och pilotprojekt som på sikt kan integreras i programmen för konvergens och konkurrenskraft, och omfattar prioriterade teman som är särskilt viktiga för de yttersta randområdena, t.ex. att ta tillvara kustområdena och att dra nytta av haven.

På utbildningsområdet uppmanar kommissionen nya kompetenser och know-how som krävs för att var och en ska kunna anta framtidens utmaningar. En sådan anpassning av humankapitalet måste bygga på ett ökat deltagande i universitetsutbyten, på nyckelkompetens som byggs upp genom livslångt lärande¹⁵ och på ett utvidgat samarbete mellan de europeiska utbildningssystemen.

De yttersta randområdena måste kunna dra nytta av de möjligheter som erbjuds inom befintliga gemenskapsprogram inom forskning, transporter, energi, innovation, informations- och kommunikationsteknik, utbildning och kultur genom att aktivt delta vid de olika programmens ansökningsomgångar.

5.2. Anta nya utmaningar, fördjupa kunskaper, förstärka partnerskapet

Med hänsyn till de teman som analyserades vid den offentliga debatten föreslår kommissionen särskilt följande åtgärder:

(a) Klimatförändring

- Inleda en ekonomisk konsekvensanalys av anpassningen till klimatförändringen i kustområdena. Studien skulle gälla hela EU men innehålla en särskild analys av de yttersta randområdena. Den borde leda till ett systematiskt utbyte av bästa praxis i fråga om kostnader och planering av anpassningen i kustområdena.
- Främja en politik för integrerad riskförvaltning i kustområdena (översvämningar, erosion, skydd för befolkning och egendom i riskzonen) och ett system för övervakning och varning i samband med civilt försvar och civilskydd.
- Utarbeta ett frivilligt program för naturskydd, utifrån erfarenheterna med Natura 2000.
- Utforma och genomföra åtgärder för att bekämpa invasiva arter.
- Erkänna de yttersta randområdenas sårbarhet i samband med vitboken om anpassning till effekterna av klimatförändringen.

(b) Befolkningsförändringar och befolkningsomflyttningar

- Inleda en konsekvensanalys för att kunna föregripa både positiva och mindre positiva följder av migration och befolkningsutveckling för territorierna, arbetsmarknaden, offentlig verksamhet, utbildning samt hälso- och sjukvård i de yttersta randområdena. Detta skulle kunna möjliggöra en sammanställning av

¹⁵ Rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande, EUT L 394, 30.12.2006.

migrationens konsekvenser för varje område. Vid halvtidsutvärderingen i det allmänna programmet ”Solidaritet och hantering av migrationsströmmar 2007–2013” kommer kommissionen att göra en bedömning av om det behövs nya åtgärder, och om det är nödvändigt och möjligt att inrätta en europeisk fond för anpassning till migrationen.

- Vad gäller demografiska frågor uppmanar kommissionen medlemsstaterna och de regionala myndigheterna i de yttersta randområdena att fortsätta och vid behov intensivifiera analysarbetet, för att den demografiska faktorn ska beaktas vid utformningen av bl.a. utbildnings- och sysselsättningspolitik och i samband med strukturfondernas programplanering. Kommissionen uppmanar också de nationella statistikinstituterna att fortsätta sitt samarbete med Eurostat.

(c) *Jordbruk*

- Fortsätta att uppmuntra till användning av alla de möjligheter som Posei erbjuder i fråga om strukturering och fördelning av budgetanslaget för vart och ett av de yttersta randområdena, hur många produktionsgrenar som ska få stöd samt övervakning av miljöproblem i samband med vissa särskilda typer av föreningar.
- Uppmuntra användandet av olika former av start eller investeringsstöd till unga jordbrukare. Stödet kan moduleras med hänsyn till regionala särdrag inom respektive program för landsbygdsutveckling.
- Utnyttja de möjligheter som står till buds inom gemenskapsprogrammen för att marknadsföra produkter¹⁶. Genom att marknadsföra fler produkter bör man kunna öka avsättningsmöjligheterna och effektivisera jordbruks- och livsmedelsindustrin.

(d) *Havspolitik*

- Anpassa EU:s integrerade havspolitik och de olika sektorsåtgärderna i handlingsplanen till de yttersta randområdenas särskilda behov.
- Fördjupa kunskaperna om havsfrågor och havsmiljön och om vad de marina ekosystemen kan bidra med i de yttersta randområdena, genom en specifik analys inom ramen för Eurostats och Emodnets (Europeiska nätverket för havsobservation och data) projekt för samhällsekonomiska data rörande haven. Resultatet kommer att möjliggöra en omfattande analys av de yttersta randområdena i den havsatlas som kommissionen kommer att publicera 2009.
- Inrätta forskningsnätverk och förstärka de yttersta randområdenas roll som privilegierade observatorier av havsmiljön för Europa inom ramen för den nya strategin för havs- och sjöfartsforskning¹⁷. Inom ramen för det sjunde

¹⁶ Program för att främja de yttersta randområdenas grafiska symbol (rådets förordning nr 247/2006) och bilaga I till rådets förordning nr 501/2008 – preliminär årlig budget: 1 miljon euro samt säljfrämjande åtgärder för produkter inom Posei.

¹⁷ KOM(2008) 534 ”En europeisk strategi för havs- och sjöfartsforskning: samstämmiga ramar inom det europeiska området för forskningsverksamhet för att främja en hållbar användning av oceaner och hav”.

ramprogrammet för forskning och utveckling stödja sådan forskning som syftar till kunskap, bevarande och förvaltning av de marina ekosystemen.

- Uppmuntra de yttersta randområdena att spela en strategisk roll när det gäller förvaltning och övervakning av haven i sina respektive områden, bl.a. genom att de utformar sin egen regionala integrerade havspolitik och planer för havsterritorierna, samt genom samarbete med tredje land inom gemenskapsprogrammen för territoriellt samarbete och inom den regionala planen för fiskeövervakning i sydvästra Indiska oceanen.
- Främja sjöfartsförbindelser på korta sträckor mellan de yttersta randområdena och deras grannländer för att förstärka det ekonomiska och kulturella utbytet, genom att senast vid nästa översyn ändra gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till havstransporter så att det blir tillåtet att ge startstöd till sådana förbindelser. Som ett alternativ kan de yttersta randområdena för dessa förbindelser också använda sig av avtal om offentliga tjänster, med hänsyn till kriterierna i domen ”Altmark”¹⁸.

(e) *Förstärka partnerskapet*

- I samband med att ny gemenskapslagstiftning antas, bättre analysera följderna för de yttersta randområdena så att lagstiftningen blir enhetlig. Kommissionens enhetsövergripande arbetsgrupp för de yttersta randområdena skulle vid behov kunna biträdas i speciella frågor av tillfälliga arbetsgrupper.
- Inleda en socioekonomisk studie av tillväxtfaktorerna i de yttersta randområdena, i vilken man framhåller de mest framgångsrika sektorerna, t.ex. de som nämns i detta meddelande. Studien ska kartlägga de viktigaste hindren för deras utveckling och hitta möjliga vägar att åtgärda dessa problem.
- Se till att arbetet med att utveckla strategin för de yttersta randområdena och att göra dem delaktiga integreras i pågående processer och åtgärder, t.ex. grönboken om territoriell sammanhållning, sammanhållningspolitiken efter 2013, unionens budgetreform, den regionala integrationen för utveckling i AVS-länderna, grönboken om de framtida förbindelserna mellan EU och de utomeuropeiska länderna och territorierna samt utvecklingen av den europeiska havspolitik.
- Inom ramen för de ekonomiska partnerskapsavtalen är det de yttersta randområdenas uppgift att aktivt delta i genomförandet och slutförandet av dessa avtal. De bör utnyttja den möjlighet som ett förstärkt regionalt samarbete medför för handel med varor och tjänster, men också på andra områden som tjänster, upphovsrätt och offentlig upphandling. Det är framför allt på de områden där de yttersta randområdena har komparativa fördelar som man kan få till stånd en verklig komplementaritet mellan de yttersta randområdenas och AVS-ländernas ekonomier. I detta sammanhang är det viktigt att stödja de åtgärder som syftar till att förbättra de yttersta randområdenas kapacitet att delta i den handel som berör dem och i EU:s handelspolitik.

¹⁸ Domstolens dom, EUT C 226, 20.9.2003, s. 1.

- Tillsammans med de yttersta randområdena anordna informationsmöten för att bättre förklara gemenskapens instrument och politik (sjunde ramprogrammet för forskning och utveckling, samarbetsmöjligheter som utvecklats av EUF och Eruf osv.).
- Tillsammans med medlemsstaterna och de yttersta randområdena anordna ett forum för Europas yttersta randområden som genomförs vartannat år (utbyte av bästa praxis, erkännande av initiativ som bidrar till att utveckla de viktigaste sektorerna, informationskampanjer om frågor som är särskilt viktiga för de yttersta randområdena etc...).

6. SLUTSATSER

Detta meddelande utgör kommissionens svar på den begäran som Europeiska rådet framställde vid sitt möte i december 2007, och det tar hänsyn till de åsikter som framfördes av berörda parter vid det offentliga samrådet.

Inför de utmaningar världen står inför – energikris, livsmedelskris, klimatförändring, befolkningsökning och befolkningsomflyttningar, bättre förvaltning av haven – måste man bättre dra nytta av vad de yttersta randområdena kan bidra med. Dessa områden kan ses som föregångsområden där alla dessa utmaningar och företeelser kan iakttas, analyseras och modelleras. Erfarenheterna i dessa områden är viktiga både för den närmaste omgivningen och för resten av EU:s territorium.

Det är dessa möjligheter som kan leda till ett nytt synsätt och som vi bör dra nytta av i framtiden. Vi får dock inte glömma att uppmärksamt följa den europeiska sektorspolitiken på olika områden för att utnyttja alla dess möjligheter.

Den nya metoden bör leda till nya satsningar som skapar mervärde och bidrar till en hållbar utveckling. På längre sikt bör den också leda till en ny europeisk strategi för de yttersta randområdena.